

כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים כו

ה"ג הטעם ואחר כך התקפסולה בעלת מוס מקריב אלא אימא חתך ואחר כך קיבל שחטו בין שחיטה לקבלה כשרה: והא"ר זירא סוורס כו' אלא המוס פוסל בקבלה: ומשני אמר רב הסדא אמר אבימי חותך באבר עד שמגיע לפגם ע"י חתיכה [1] מלגלות ולכנס לפגם: תורה אור

שחט ואח"כ חתך פסולה דם פסול איט בטל ברוב כדמנכח פ' התערובת (לקמן דף עט: יח) דגזרי' גזירה במקדש: ואח"כ שחט כשרה ובסמוך דקאמר והביאום כתיב שהיא כולה לפניו היינו לכתחלה ע"כ: **שמע** מינה דם המזבלע באברים דם הוא פ' בקונט' ונפקא מינה שחיבין כרת על אכילתו ואי אפשר לומר כן הוא קי"ל בכריתות (דף כ"א:) דם האברים בלאו ואין לפרש דמיירי הכא להחייב עליו משום דם קודם שנפרש מן האבר כדפרישט בחולין (דף י"ד) ממנה ראיתו ונראה לפרש דאיירי הכא ליפסל בזילא ואפי' למ"ד אין יולא בכשר י"ט בקדשים קלים הייט משום דכופה ללאה אי נמי לענין דאין מועלין בו ואין חייבין עליו משום פיגול או לענין דם חטאת שניתן על הבגד: **דילמא** באליה ויותרת הכבד והא"ת מ"מ תיפשוט דאימורי קדשים קלים שילאו לפני זריקה פסולין ולקמן בפרק כל החדיר (דף ע"ט) רוצה לומר דכשרין וי"ל דמכאן אין ראיה דלמא כו' אליעזר ס"ל דפסיל בן בזילא תס (תוספות) דא"ר אליעזר אימורי קדשים כאל שילאו לפני זריקה פסולים בזילא ואין חייבין עליהן משום פיגול וכו' אבל רבי עקיבא מחייב אקשה לרב פפא דאמר תס בדעייילינא לגואי בשעת זריקה לא פליגי פירוש דאינס פסולין הוא הכא קאמר פסולה וליכא לפרושי הכא דחזרה לאחר זריקה דדומיא לעיל בכשרה היא דמיירי בחזרה קודם קבלה וי"ל דה"פ עייילינא לגואי לא פליגי פירוש דודאי חייבין עליהם משום פיגול דזריקה מועלת לחייב משום פיגול על יולא כי האי דלפני זריקה והיה לפנים בשעת זריקה אבל מכל מקום נפסל בזילא לכולי עלמא כדאיחא בשמעתין כי פליגי בעייילינא בתי דזריקה אי חייבין משום פיגול דהא עייילינא או לאו כן:

קבל ואחר כך חתך פסולה מילתיה דרבי אלעזר הדר ונקיט כמו אמר מר: ש"מ דם המזבלע באברים דם הוא [2] וכרת נמי לחייב דאי לא הו' דם אהיבא חיל פסול יולא אמיה בעלתא: דלמא משום שמונים דחזיא לאכילה וחייבי בכשר לא יפסולי בזילא כדכתיב (שמות כב) ובשר כשרה טריפה ומזבלע דם הרגל ונפקא דרך בית שחיטה ופסלה לה לדם שבחורק: ש"מ כשר קדשים קלים שילא מן הטורה לפני זריקה פסול ואח"כ פספסו ללאה אחר זריקה ולהיות נאכל בכל העיר השהא מיהא לא מטא זמניה ותיחא הך דרב אמר ר' אלעזר [3] דלא כדרכי זימן דמכשר ליה לקמן בפר' כל החדיר (דף ע"ט): דלמא כי אמרה [4] רבי [אמי אמר ר' אלעזר]: בקדשי קדשים אמר דמיפסל לפני זריקה בזילא לדברי הכל שאין סופו ללאה: וקיבול דמן ככלי שרת בלפון לקמן ילפינן לה בחזרה מקומן (דף ע"ט) דסמך קבלה לשחיטה: עמד בחלק דרומי של עזרה סמוך לאלמטה: פושט ידו ללפון ושחט שחיטתו כשרה לקמן ילפינן לה אחר בלפון ואין השחט בלפון אבל המקבל לריך להיות בלפון הלכך קיבל קבלתו פסולה: הכנים ראשו ורובו בלפון וקיבל כאיט נכנס טעם דקדק' בלל הטורה רוצה כטעמו: פרנסה לאחר שחיטה וילא לדרום וחזרה כשרה דאין פסול יולא [5] אלא מחוץ המזינות והיא וחזרה לאו דוקא אלא אידי דכשי למיתני סיפא גבי פנים וחון וחזרה לאשמועינן רבותא דאע"ג דחזרה פסולה תנא רישא נמי וחזרה: שחיטתן בפנים [6] דכתיב (ויקרא ג) בשלמים ושחטו פתח אהל מועד דהיינו חוץ העזרה: וקיבול דמן ככלי שרת בפנים קבלה בפנים נפקא לן מלעמוד לפני ה' לשרתו (דברים י) אלא כל שירות לפני ה' הוא: עמד בחון והושיט ידו בפנים ושחט שחיטתו כשרה לקמן בפרק כל הפסולין (דף נ"ב) ילפי' לה בן הבקר לפני ה' ולא השחט לפני ה': קבל קבלתו פסולה כדפרישט: הכנים ראשו ורובו כאינו לא נכנס כדילפינן לקמן בשמעתין בבואם אל אהל מועד עד שיבא כולו וגבי עזרה [7]

שחט ואחר כך חתך פסולה חתך ואח"כ שחט כשרה בעל מוס קא מקריב אלא אימא חתך [8] חתך ואח"כ קיבל כשרה ואתך חתך פסולה (6) חתך ואח"כ קיבל כשרה והא"ר זירא הצורם און [9] בבכור ואח"כ קיבל דמו פסול שנאמר ולקח מדם הפר פר שהיה כבר א"ר הסדא אמר אבימי [10] חתך באבר עד שמגיע לעצם קיבל ואח"כ חתך פסולה שמעת מינה דם המזבלע באברים דם הוא דלמא משום שמונים שמעת מינה בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקה דם פסול דלמא בקדשי קדשים ת"ד קדשי שחיטתן בצפון ודשיט דמן בכלי שרת בצפון עמד בדרום והישיט ידו לצפון ושחט שחיטתו כשרה קיבל קבלתו פסולה הכנים ראשו ורובו כאילו נכנס כולו פרנסה ויצתה לדרום וחזרה כשרה קדשים קלים שחיטתן בפנים וקיבול דמן בכלי שרת בפנים עמד בחון והכנים ידו לפניו ושחט שחיטתו כשרה וקיבל קבלתו פסולה הכנים ראשו ורובו כאילו לא נכנס פרנסה ויצתה לחוץ וחזרה פסולה שמע מינה בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקה דמים פסולים דילמא באליה ויותרת הכבד ושתי כליות בעא מיניה אבוא דשמאל משמאל היא בפנים ורגליה ויקרא בחוץ מהו א"ל כתיב והביאום לה' עד שתהא כולה לפניו חלה ושחט מהו א"ל כשרה א"ל אישחבשת בעינין שחיטה על ירך וליכא נתלה ושחט מהו אמר ליה פסולה אמר ליה אישחבשת שחיטה על ירך וילא שוחט על ירך נתלה וקבל מהו אמר ליה כשרה אמר ליה אישחבשת אין דרך שירות בכך תלה וקיבל מהו אמר ליה פסולה אמר ליה אישחבשת שחיטה על ירך ולא קבלה על ירך אמר אביי בקדשי קדשים כולן פסולות בר מנתלה ושחט בקדשים קלים כולן כשרות בר מן נתלה וקיבל אמר רבא מאי שנא תלה וקיבל בקדשים קלים דכשרה דאזיר פנים כפנים דמי בקדשי קדשים נמי אזיר צפון בצפון דמי אלא אמר רבא בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים כשרות יב מן תלה ושחט בקדשי קדשים נתלה וקיבל בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא הוא בפנים וציציתו בחוץ מהו אמר ליה לאו אמרת והביאום לה' עד שתבא כולה לפניו הבא נמי בבואם אל אהל מועד עד שיבא כולו לאהל מועד: מתני' נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד נתן את הניתנין למטה למעלה ואת הניתנין למעלה למטה ואת הניתנין בחוץ ואת הניתנין בפנים פסול ואין בו כרת: נמי

7

עזרה נמי דכתיב לעמוד לפני ה' דבעינן נמי כולו דכתיב ויהי אפר בשמעתין אבל לבני הבנות צפון לא בעינן כולו שהרי הוא עומד בעזרה ה"ד י"ג וכתחלה

דכתיב יעמוד לפני ה' בעי נמי כולו דכיון דגלי בחוץ גלי בסלה והכי אמר בשמעתין: פרנסה

קדשים קלים שחיתתן בפנים וקיבול דמן בכלי שרת בפנים עמד בחוץ והכניס ידו לפנים וכו' קיבל קבלתו פסולה הכניס ראשו ורובו כאילו לא נכנס. ופרש"י דילפינן לקמן בשמעתין בבואם אל אהל מועד עד שיבא כולו, וגבי עזרה נמי בעי כולו וכו' ע"ל, וכן בבהמה אמרינן בסוגיא והביאום לה' עד שתהא כולה לפניו, וצ"ע אמאי לא מהני הכא רובו ככולו, וכמו גבי צפון דמהני, וכדקיי"ל בכל מקום רובו ככולו, ומצינו כעין זה בשבועות (דף י"ז ע"ב) אמר ר' אושעיא הנכנס....

34 ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

אפילו נכנס טלו חוץ מחוטמו טהור. ואם נכנס דרך פניו משכנסם רובו טמא אבל במיעוט לא דר' אושעיא דהכא אית ליה אפי' נצי טמא שנכנס למקדש ביאה במקלח לא שמה ביאה דכפ' כל הפסולין (ונחיש דף נ"ב ושם) פריך לעולא דאמר ביאה במקלח שמה ביאה ועוד דאפי' עולא דאמר שמה ביאה דוקא נצי מקדש דמפרש החס משום דכתיב בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא מה נגיעה במקלח שמה נגיעה חף ביאה במקלח שמה ביאה אבל נצי בית המנוגע מודה דלא שמה ביאה דלא מלינו שהקיש הכתוב דאי לא טמא הכי תקשה לעולא ממתיחין דמס' ידים (פ"ג מ"א) ומייתי לה בפ"ב דחולין (דף נ"ג) המכניס ידיו לבית המנוגע ידיו תחלה דברי ר' עקיבא וחכ"א ידיו שניות ומפרש במסכת חולין דכ"ע ביאה במקלח לא שמה ביאה ובגזירה ידיו חטו גופו קמילפגי ומיהו כשנכנס רובו הוי טמא דרובו ככולו וקמיה דדרך אחוריו נמי כשנכנס רובו יהא טמא מטעם דרובו ככולו ומשנכנס כולו הוי טמא מדי דהוה אכלים שבבית וי"ל דאם כן לא היה חילוק בין דרך ביאה לדרך אחוריו ואמאי כתיב והבא אל הבית דמשמע דרך ביאה וליכא למימר דאלימטריך לומר דהכא טעון כיטוס צנדים כששהה בכדי אכילת פרס דסברא

אלא אי אמרת דוקא נמי. שמה כרי השתחוייה חייב ואפי' יאל לו בקלרה במרולה נתייב בשהייתו: **סיני משכחה** לס. בלא כרת: **משכחה** לס. בעבודה בלא שהייה שנטמא ויאל מיד בקלרה ודרך יליאתו היה אחוז מזוג צידו והכה בו בלאחד מן האצבעים שעל תורה אור המערכה והפך מה שלמעלה למטה: **כדרך סונא דאמר**. זר שהפך צניטרא עבודה היא שמקרב עיטלו ויש כאן עבודה בלא שהייה: **חייב מיסא**. משום והזר הקרב יומת (נמדבר יח): **חוץ מחוטמו**. שהוא בולט להלן משאר הגוף: **מכלים שבבית**. שהיו בו מהחלתו ולא קרינא בהו והבא אל הבית ואש"ה טמאים דכתיב (ויקרא יד) ופגו את הבית כדי שלא יטמא כל אשר בבית: **נגין הללו**. שבועה: **אין אוכלין שם קדשי קדשים**. האכלים לפניו מן הקלעים דקסבר נגין ועלויות לא נתקדשו אלא הרגפה והאזיר עד הגג: **וטמא שנכנס בו**. אלמא כל היכא דכתיב ביאה דרך ביאה בעינן: **ויקרא היכא קאי דקאמר וו היכא**. היכא שנה אין חייבין על עשה שבמקדש דקאמר הכא וו היא מלות עשה שבמקדש כו': **ספס קאי**. במסכת הוריות: **אין מייבין**. ב"ד בהוראחס על עשה ועל לא תעשה שבמקדש כלומר על הוראחס טומאת מקדש וקדשו בין שהוא של עשה כגון שנטמא בעזרה דהיינו עשה דוישלמו בין שהוא של

אלא אי אמרת דוקא נמי היכי משכחת לה אמר אביי מאי קשיא "משכחת לה כגון שבא בקצרה והפך בצינורא וכדבר הונא דאמר רב הונא ז"ר שהפך בצינורא ז"חייב מיתה גופא אמר רב הונא זר שהפך בצינורא חייב מיתה *ה"ד אי דלא הפך *כה לא מיעבלי פשיטא ואי דלא הפך בהו נמי מיעבלי מאי קא עביד לא צריכא דאי לא הפך בהו מיעבלי בתרתי שעוי והשתא מיעבלי בחד שעתא **והא קמ"ל דכל קרובי עבודה עבודה היא א"ר אושעיא בעינא דאימא מילתא ומסתפינא מחבריא הנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו ואפילו כולו חוץ מחוטמו טהור דכתיב והבא אל הבית דרך ביאה אסרה תורה ומסתפינא מחבריא אי הכי כולו נמי אמר רבא כולו לא גרע מכלים שבבית דכתיב **ולא יטמא כל אשר בבית תניא נמי הכי נגין הללו אין אוכלין שם קדשי קדשים ואין שוחטין שם קדשים קלים וטמא שנכנס דרך נגין להיכל פטור שנאמר ואל המקדש לא תבא דרך ביאה אסרה****

הרמב"ם בספר שמעתי דף ז' עמוד ב

חידושי ר' חיים הלוי הלכות ביאת המקדש פרק ג

והנה בשבועות דף ט"ז ע"ב טומאה בעזרה מגלן אמר ר"א כתוב אחד אומר את משכן ד' טמא וכתוב אחד אומר כי את מקדש ד' טמא אם אינו ענין לטומאה שבחוץ תנהו ענין לטומאה שבפנים, הרי דנטמא בחוץ ונטמא בפנים צריכין תרי קראי ולא ילפי מהדדי,

ונראה דהיינו משום, דבאמת עיקר דין ביאה האמור בכל מקום יש לפרשו בתרי גווני, או דפירושו הוא עצם מעשה הכניסה, או דזה שהוא שם ממילא ג"כ הוי בכלל ביאה, דהיותו שם מיקרי ביאה.

ונראה דדבר זה מבואר מהא דאמרינן בשבועות דף י"ז ע"ב הנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו ואפילו כולו חוץ מחוטמו טהור דכתיב והבא אל הבית דרך ביאה אסרה תורה וכו' אי הכי כולו נמי אמר רבא כולו לא גרע מכלים שבבית דכתיב ולא יטמא כל אשר בבית, ר"ל מכלים שבבית שהם שם ממילא עוד מקודם שנטמא הבית דטמאים ושלא כדרך ביאה לא גרע מינייהו, הרי מבואר דהנך תרי גווני ביאות תרווייהו איתנייהו בדין ביאה, ושני שמות ודינים מחולקים הם, וכמו שהם חלוקים בדין ביאת בית המנוגע, דכדרך ביאה דאיכא שם גם מעשה הכניסה חייל עליה דין ביאה בכניסת רובו, ושלא כדרך ביאה וכלים שבבית לא חיילא עלייהו טומאת ביאה כ"א בכניסת כולו,

[וגם מבואר דהך דינא אם בעינן מעשה כניסה אם לא הוי חד מילתא עם דינא דכדרך ביאה, ומשום דכל הדין של דרך ביאה עיקרו הוא על מעשה הכניסה והביאה, והיכא דלא בעינן מעשה הכניסה לא בעינן גם דרך ביאה, וכמבואר בדברי הגמ' שהבאנו דשלא כדרך ביאה לא גרע מכלים שבבית שהיו שם מקודם.

ולפי' לפי המבואר בשבועות דף י"ז ע"ב שם דטמא שנכנס דרך נגין להיכל פטור שנאמר ואל המקדש לא תבא דרך ביאה אסרה תורה, א"כ ש"מ מזה דעיקר ביאה האמורה בו חיובה הוא על עצם מעשה הכניסה, וע"כ ממילא דנטמא בפנים לא הוי בכלל אזהרה זו, דהרי חסר בו מעשה הכניסה, והוי כשלא כדרך ביאה, ולהכי צריכין לקרא מיוחד על זה לחייבו גם בפנים, ולאורוויי דטומאת מקדש איתנהו לתרי גווני ביאות, ובשניהם חייב]

4 והנה עיקר הדין דמבואר בהסוגיא דאם נכנס למקדש בטומאה דרך גגין פטור צ"ע, לפי מה דמרבין מקרא גם נטמא בפנים דחייב, א"כ הרי לא גרע שלא כדרך ביאה מנטמא בפנים דחייב, והרי זה דמי ממש לבית המנוגע, דכל היכא דטמא כלים שבבית שהם שם ממילא עוד מקודם שנטמא הבית טמא גם הנכנס שלא כדרך ביאה, וא"כ הכי נמי בביאת מקדש, כיון דגם נטמא בפנים חייב א"כ הרי צריך להיות חייב גם שלא כדרך ביאה.

א.....וידידי הרש"ז תירץ דנפקא מינא לענין אם נכנס רק רובו, דמשום הך דינא דכלים שבפנים הרי בעינן דוקא שיכנס כולו, וכמו בבית המנוגע.

6 ובריו ברורים, דבאמת הא דמחלקין שם בגמ' בין כדרך ביאה אם לא, דבכדרך ביאה סגי ברובו, ושלא כדרך ביאה צריכין דוקא כולו, נראה דלאו דין מיוחד בבית המנוגע הוא דהוי זה, כי אם דהוי דין בכל ביאות האמורות בתורה, ובעצם דין ביאה, דכל שכדרך ביאה חשיבא ביאה בביאת רובו, ובשלא כדרך ביאה או שלא היה שם מעשה ביאה לא חשיבא ביאה כי אם בכניסת כולו, וע"כ גם הכא בביאת מקדש ודאי דבדרך ביאה סגי ברובו, ובנטמא בפנים או שלא כדרך ביאה אינו חייב כי אם בשכולו בעזרה

6 והכי מתבאר מתוך דברי הגמ' בזבחים דף כ"ו [ע"א] בעא מיני ר' ירמיה מר' זירא הוא בפנים וציציתו בחוץ מהו, א"ל לאו אמרת והביאום לה' עד שבא כולה לפניו הכי נמי בבואם אל אהל מועד עד שיבא כולו לאהל מועד, ולכאורה הוא סותר להא דתניא בספרא פ' מצורע והבא אל הבית כשיכנס ראשו ורובו, הרי להדיא דכל היכא דכתיב ביאה ברובו סגי, ומאי שנא הכא דילפינן מקרא דבבואם וגו' דבעינן דוקא כולו.

8 ולפי מה שנתבאר הרי ניחא, דשאני הך דינא דבעינן שיהא מקבל בפנים, דלא שייך ביה כלל דין ביאה שע"י מעשה ביאה וכדרך ביאה, וכל עיקר דין ביאה שלו הוא רק זה שיהא שם באהל מועד, וא"כ ממילא דבכל גווני צריכין ביה דוקא שיבא כולו ולא סגי ברובו, וכמו בשלא כדרך ביאה,

5 חידושי ר' חיים הלוי הלכות טומאת צרעת פרק טז ונראה לומר, דלא שייך לומר הך דינא דרובו ככולו, רק היכא דנכנס כדרך ביאה. דכל מקצת ומקצת ביאה מיקריא והבא, אלא דלא נטמא עד שיכנס כולו, וע"ז שפיר אמרינן דרובו ככולו, משא"כ בנכנס דרך אחריו דכל זמן שלא נכנס כולו לא הויא ביאה כלל, וא"כ הא דצריכין לביאת כולו הוא מלבד מה שלא גרע מכדרך ביאה דקי"ל דלא נטמא עד שיכנס כולו, עוד הוא טהור משום דכל זמן דלא נכנס כולו עוד לא הויא אפילו ביאה במקצת,

← ולפ"ז הרי לא שייך הכא כלל הך דינא דרובו ככולו, דרובו ככולו לא שייך אלא לענין הך דינא דבעינן כמה שיכנס, וע"כ שפיר אמרינן דהרוב שחשוב כבר בא הוי ככולו, משא"כ היכא דבלא כניסת כולו לא הויא ביאה כלל. וא"כ לא שייך לומר רובו ככולו כיון דגם הרוב עדיין אין עליו דין ביאה

7 ואשר נראה שיש צד שני גדרים, האחד שהמיעוט נגרר אחר הרוב, ואם הרוב הוא במקום זה נגרר המיעוט שנחשב שגם המיעוט הוא שם, ועוד יש דין רוב שסגי במה שהרוב הוא קר,

8 ובזבחים דכ"ו א' איתא בקדשים קלים אם עמד בחוץ ושחט צפנים שחיטתו כשרה, שדרשין בן הצקר לפני ה' ולא השוחט לפני ה' כפרש"י שם אצל אם קבל קבלתו פסולה הכנים ראשו ורובו כאילו לא נכנס יעווי"ש צרש"י משום דכתיב צבואה אל אהל מועד, עד שיבא כולו, הרי שלא מהניא לדין הזה רוב, ומשום שאין כאן דין צבואה, אלא לריך שיהי שם, וע"ז לא מהניא האי רובו ככולו וכמו שפירשתי, שצ"ל לא שייך שהמיעוט מתחבט להרוב ונגרר אחר הרוב, ועיין בחדושי רבנו חיים הלוי צפ"ג מהל' ביאת המקדש הכ"ח שג"ח הוכיח מזבחים שצמקום שאין זה דין צבואה, והדין הוא רק שיהי שם לא סגי ברובו,

א חולס יש לעיין למה לענין קדשי קדשים ששחיטתו וקיצל זמן הוא צלפון, הדין שאם עמד צדוים ושחט צלפון שחיטתו כשרה, ואם קיצל צלפון והוא עמד צדוים קבלתו פסולה, ואם הכנים ראשו ורובו כאילו נכנס כולו ע"ש, וכן כתב הרמב"ם צפ"ח מפסולי המוקדשין ה"י, והלא שם ג"כ הדין שצריך שיהי צלפון ולמה סגי ברובו, ופלא צעני על מה שלא צ"ל צבואה כולם צ"ל הני"ל ונראה

6 שהצ"חור הוא שלענין לפון אין הדין דבעינן שהמקבל יעמוד צלפון, אלא שהדין דאם עומד צדוים והושיט ידו צלפון וקיצל חשיבא שמקבל צדוים, מאחר שהוא עומד צדוים, אצל אם נכנס ראשו ורובו צלפון, חשיבא כבר שהקבלה ה"י צלפון, אף שלא חשיבא שהוא נמלא צלפון ובזבחים דמ"ח א' ילפינן שגם המקבל לריך להיות צלפון מוכתיב ולקה לוקח, משמע שאם הוא לא צלפון אין זה לקיחה צלפון ע"ש היטב ורק לענין קבלה צפנים שכתוב יעמוד לפני ה' וכפירש"י שם דכ"ו א' צד"ה הכנים ראשו ורובו כאילו לא נכנס וכו' שם צעין שהוא יכה לפני ה', משא"כ לענין לפון ודוח הינו

א צ"ל לא אמרינן שהמיעוט נגרר אחר הרוב, שצ"ל גם המיעוט חשיב צפני עלמנו ואינו נגרר אחר הרוב, וע"כ צעין שיהא כולו בחוץ הבית, אצל צנכנס דרך פניו שמעשה הצבואה מטמאו דכתיב והבא, וזה שפיר הדין דאף שצבואה במקלח לא נחשב צבואה, אצל צבואה של רוב האדם חשיבא צבואה, ונמלא שכל האדם נעשה מעשה צבואה ע"י הרוב וע"כ הוא טמא, שמשפיק מה שהרוב בא וביאת הרוב שפיר חשיבא צבואה ולא מדיו גרירת הרוב,

ב לריכין שיהא כל האדם כאן לא מועיל האי דרובו ככולו שיהא המיעוט נגרר אחר הרוב.

מעשה ציאה וכדרך ציאה, ואמאי אמרינן זה רוצו ככולו, וצפוטות גם אם נכנס לצפון שלא כדרך ציאה אמרינן בזה רוצו ככולו אף שלא עשה מעשה ציאה, ולדבריו צ"ל אמאי.

(ב) אמנם הביאור בזה הוא כך, דהנה לענין נטמא בעזרה ילפינן מקראי בשבועות טו: דחייב, ולכאורה צ"ל דאה"נ איכא ריבוי, אבל אחתי עיקר הללו הוא: "ואל המקדש לא יבא", וכשנטמא צפנים אין כאן מעשה ציאה, ובע"כ צ"ל דאין זה סתם ריבוי לחייב על טמא הנמצא צפנים, אלא מרבינן דגם כשנטמא צפנים איכא בזה ציאה למקדש בטומאה, דזהיות כולו שם בטומאה מיקרי ציאה, וכלל בללו דלא יבא. ומצואר כן להדיא בדברי הגר"ח שם, דצד"ה והנה בשבועות כשציאר עיקר דין ציאה בכל מקום, כתב: "או דזה שהוא שם ממילא, ג"כ הוי בכלל ציאה, דזהיותו שם מיקרי ציאה", וכן לענין בית המנוגע כתב שם: "ושלא כדרך ציאה וכלים שצבית, לא חילל עליהו טומאת ציאה" כי אם צניסות כולו", הרי דגם באופנים אלה משום ציאה לבית המנוגע מטמאין להו. וכן לענין ציאת מקדש כתב שם (צד"ה והנה עיקר הדין): "ובשלא כדרך ציאה או שלא היה שם מעשה ציאה, לא חשיבא ציאה" כי אם צניסות כולו", הרי דאף דמרבינן לחייב שלא כדרך ציאה, אין זה משום דאופנים אלה לא צעינן ציאה, אלא ילפינן דגם שלא כדרך ציאה ציאה מתקריא. (וכן הזכיר גם בדבריו צה"ל טו"ז כמה פעמים ע"ש).

(9)

(a)

(b)

(c)

(10)

וזהו החילוק בין ציאה לעזרה לכניסה לצפון, דלענין עזרה איכא דין ציאה, כדכתבינן "צבואם אל אוהל מועד", וממילא צעינן

שיהיה כולו צפנים, דכל זמן שאין כולו צפנים לא מקיים דין ציאה, ורק דציאה זו לא נאמר מעשה ציאה ודרך ציאה, וכל דין ציאה זו הוא רק שיהיה צפנים, וכיון שאין זה מעשה ציאה ודרך ציאה לא שייך למימר בזה רוצו ככולו, דלעולם דמי לכניסה שלא כדרך ציאה דלא אמרינן בזה רוצו ככולו, וכמו שציאר שם, אבל לענין כניסה לצפון, התם ליכא דין ציאה כלל, דלא נאמר כן בקרא צפנים מקום, וגם כשנכנס כדרכו לצפון אין על זה חלות שם ציאה לצפון, אלא הוא דינא בעלמא דנריך שיהיה צפון, ובה פשיטא דאמרינן רוצו ככולו ככל דיני התורה, ודמי לנכנס לסוכה דכל דיניה הוא לישב שם, אבל ודאי אין עליו חלות ציאה לסוכה, ולכן אמרינן בשיבתה רוצו ככולו אע"ג דלא נאמר בזה דין מעשה ציאה ודרך ציאה.

(7)

(11)

(12)

בלל הדברים הוא, דכל דברי הגר"ח שם הם רק במקומות בהם נאמר דין ציאה, ובהם מחלק בין הני דאיכא בזה מעשה ציאה ודרך ציאה דאמרינן בהם רוצו ככולו, להני דליכא דלא אמרינן בהם רוצו ככולו, אבל היכא דליכא דין ציאה כלל, פשיטא דאמרינן בזה דין רוצו ככולו, ומצואר היטב החילוק בין ציאה לעזרה דנאמר בזה דין ציאה, לכניסה לצפון העזרה דלא נאמר בזה דין ציאה כלל. (וזהו גם הביאור בעיקר דברי הגר"ח צה"ל טו"ז, דנכנס דרך אחוריו כל זמן שלא נכנס לא הוי ציאה כלל, דלכאורה צ"ל הרי המציאות היא דרוצו שם ומה שייך לומר דלא הוי אפילו מקצת ציאה, אלא הביאור הוא כנ"ל, דלענין חלות שם ציאה, כניסה דרך אחוריו לא חשיבא אפילו ציאה במקצת, אבל במקום דלא